

Sygn. akt VU 3713/14

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 9 kwietnia 2015 roku

Sąd Okręgowy w Piotrkowie Trybunalskim, Wydział V Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w składzie:

Przewodniczący SSO Magdalena Marczyńska w

Protokolant stażysta Bożena Sobczyk

po rozpoznaniu w dniu 26 marca 2015 roku w Piotrkowie Trybunalskim na rozprawie

sprawy z wniosku A. G.

z udziałem zainteresowanego A. G. (1)

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T.

o podleganie obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym

na skutek odwołania A. G.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T.

z dnia 10 marca 2014r. sygn. (...)

1. zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, iż ustala że wnioskodawczyni A. G. (2) jako pracownik u płatnika składek A. G. (1) podlega obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowemu, chorobowemu i wypadkowemu poczynając od dnia 24 października 2013 roku;

2. zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w T. na rzecz wnioskodawczyni A. G. kwotę 60,00 (sześćdziesiąt) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Sygn. akt VU 3713/14

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 10 marca 2014 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. stwierdził, że A. G. (2), nie podlega od dnia 24 października 2013 roku jako pracownik ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowemu, chorobowemu i wypadkowemu z tytułu zatrudnienia u płatnika składek A. G. (1).

Od powyższej decyzji złożyła w dniu 14 kwietnia 2014 roku odwołanie A. G. (2).

ZUS wnosił o oddalenie odwołania.

Zarządzeniem z dnia 18 lipca 2014 roku Sąd wezwał do udziału w sprawie w charakterze zainteresowanego płatnika składek A. G. (1).

Zainteresowany przyłączył się do odwołania wnioskodawczyni.

Sąd Okręgowy ustalił co następuje:

Firma (...) w R. należąca do A. G. (1) zajmuje się produkcją i sprzedażą mebli, a także mechaniką pojazdową.

(dowód: zeznania zainteresowanego k. 58 odwrót, k. 59 i 60, zeznania wnioskodawczynie k. 58-59, k. 60 w aktach sprawy)

W dniu 24 października 2014 roku właściciel firmy (...) w R. A. G. (1) zawarł z A. G. pisemną umowę o pracę na czas nieokreślony. Zgodnie z umową wnioskodawczynie została zatrudniona w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku przedstawiciela handlowego za wynagrodzeniem miesięcznym w wysokości 4.300 złotych brutto.

(dowód: umowa o pracę k. 71 w aktach ZUS)

A. G. (2) ma wykształcenie średnie ogólnokształcące. W dniu 28 czerwca 2013 roku zdała egzamin maturalny. Wnioskodawczynie posiada prawo jazdy kategorii (...).

(dowód: świadectwo dojrzałości k. 27, świadectwo ukończenia liceum ogólnokształcącego k. 29, zaświadczenie k. 31, kwestionariusz osobowy k. 41 w aktach ZUS)

Wnioskodawczynie jest córką A. G. (1). Już w czasie, gdy uczęszczała do liceum wnioskodawczynie pomagała ojcu w warsztacie i stolarni, a także jeździła z nim na giełdę do G., a po zrobieniu prawa jazdy pomagała mu także przy zakupie akcesoriów do produkcji mebli. Po ukończeniu liceum wnioskodawczynie rozpoczęła studia na Politechnice (...), ale zrezygnowała z nich po tygodniu i postanowiła, że będzie pracować u ojca w stolarni. A. G. (1) już pod koniec 2012 roku chciał zatrudnić osobę na stanowisku przedstawiciela handlowego, aby rozszerzyć działalność firmy. Zainteresowany zgłosił wówczas ofertę pracy do Urzędu Pracy, ale nie zatrudnił wówczas pracownika na to stanowisko, albowiem osoba która zgłosiła się na rozmowę kwalifikacyjną nie miała nic wspólnego z branżą meblową i samochodową.

(dowód: zeznania zainteresowanego k. 58 odwrót, k. 59 i 60, zeznania wnioskodawczynie k. 58-59, k. 60 w aktach sprawy)

A. G. (2) rozpoczęła pracę w firmie (...) w R. od dnia 24 października 2014 roku. W ramach wykonywanych czynności wnioskodawczynie robiła zakupy akcesoriów meblowych i mechanicznych w hurtowniach, a także dokonywała pomiarów mebli u klientów, jeździła A. G. (1) na giełdy i zastępowała ojca w czasie jego nieobecności. Wnioskodawczynie zajmowała się zarówno warsztatem mechanicznym, jak i stolarskim.

(dowód: zamówienia mebli k. 73, 75, szkice zamówionych mebli k. 77-85, zeznania świadków M. D., J. J., M. K., A. W. k. 30 odwrót, k. 31 i 32, E. S., A. S., J. S., R. D. i M. Ż. (1) k. 46 odwrót, k. 48, B. G. i A. G. (3) k. 56 odwrót, 57 odwrót, k. 60, zeznania zainteresowanego k. 58 odwrót, k. 59 i 60, zeznania wnioskodawczynie k. 58-59, k. 60 w aktach sprawy)

A. G. (1) miał wystarczające środki finansowe, aby zatrudnić wnioskodawczynie. W 2014 roku jego przychód z tytułu prowadzenia działalności gospodarczej wyniósł 691.902,65 złotych, koszty uzyskania przychodu 628.052,86 złotych, a dochód 63.849,79 złotych.

(dowód: informacja o wysokości dochodu z pozarolniczej działalności gospodarczej k. 62,63 w aktach sprawy)

A. G. (2) była zdolna do wykonywania pracy na stanowisku przedstawiciela handlowego.

(dowód: zaświadczenie lekarskie z dnia 23 października 2013 roku k. 43 w aktach ZUS)

Na potrzeby zatrudnienia w spółce (...) wnioskodawczynie przeszła w dniu 24 października 2013 roku wstępne szkolenie w dziedzinie bezpieczeństwa i higieny pracy.

(dowód: karta wstępnego szkolenia w dziedzinie bezpieczeństwa i higieny pracy k. 67 w aktach ZUS)

Wnioskodawczynie podpisała listy płac za miesiące październik, listopad i grudzień 2013 roku oraz styczeń 2014 roku. Spółka (...) wypłaciła wnioskodawczynie wynagrodzenie w wysokości wynikającej z umowy o pracę za miesiące

październik, listopad i grudzień 2013 roku, a także wynagrodzenie chorobowe za pierwsze 33 dni niezdolności do pracy.

(dowód: miesięczna ewidencja czasu pracy k. 19-25, listy płac k. 33-37 w aktach ZUS)

W chwili zatrudnienia w Spółce (...) wnioskodawczyni była w pierwszym miesiącu ciąży. Od dnia 18 grudnia 2013 roku A. G. (2) stała się niezdolna do pracy z powodu ciąży. O tym, że wnioskodawczyni jest w ciąży A. G. (1) nie wiedział w chwili zatrudnienia wnioskodawczyni. Na zwolnieniu lekarskim wnioskodawczyni przebywała nieprzerwanie do dnia urodzenia dziecka, tj. do czerwca 2014 roku. Wnioskodawczyni ma zamiar powrócić do pracy w firmie (...).

(dowód: zeznania zainteresowanego k. 58 odwrot, k. 59 i 60, zeznania wnioskodawczyni k. 58-59, k. 60 w aktach sprawy)

A. G. (1) dokonał zgłoszenia A. G. do ubezpieczeń społecznych.

(dowód: zgłoszenie do ubezpieczeń k. 45 w aktach ZUS)

W 2013 roku A. G. (1) zatrudniał około 8 pracowników. Pracownicy firmy (...) korzystali z urlopów bezpłatnych w latach 2012-2013.

(dowód: zeznania świadka B. G. k. 56 odwrot, k. 57, 60, zeznania zainteresowanego k. 58 odwrot, k. 59 i 60 w aktach sprawy)

W dniu 27 marca 2014 roku zainteresowany zgłosił krajową ofertę pracy na stanowisko przedstawiciel handlowy, która została zamieszczona na tablicy ogłoszeń, stronie internetowej Powiatowego Urzędu Pracy w R. oraz internetowej bazie ofert pracy.

(dowód: pismo PUP w R. k. 10 w aktach sprawy)

W 2014 roku A. G. (1) zatrudnił na miejsce wnioskodawczyni innego pracownika – S. I.. Pracownik ten został zatrudniony za wynagrodzeniem miesięcznym w wysokości 4.300 złotych brutto.

(dowód: oświadczenie k. 9, zeznania zainteresowanego k. 58 odwrot, k. 59 i 60 w aktach sprawy)

Powyższy stan faktyczny ustalono na podstawie dokumentów w postaci umowy o pracę, list płac, karty szkolenia wstępnego w dziedzinie bhp, zaświadczenia o zdolności do wykonywania pracy na stanowisku przedstawiciela handlowego, zamówień i szkiców dotyczących zamówionych mebli, znajdujących się w aktach rentowych, a także na podstawie zeznań świadków M. D., J. J., M. K., A. W., R. D., E. S., A. S., J. S., M. Ż. (2), B. G. i A. G. (3) oraz zeznań zainteresowanego A. G. (1) i zeznań wnioskodawczyni.

Zeznania te Sąd ocenia jako spójne, jasne i logiczne i korespondujące z pozostałym materiałem dowodowym zebrany w sprawie. W związku z tym Sąd uznał, że zeznania te są wiarygodne i mogą stanowić podstawę ustaleń faktycznych dokonanych w sprawie. Podkreślić przy tym należy, iż wszyscy świadkowie, za wyjątkiem A. G. (3), która jest matką wnioskodawczyni, są dla A. G. osobami obcymi, zaś świadkowie, u których wnioskodawczyni wykonywała pomiary mebli, to jest A. S. i J. S., nie są w żaden sposób związane ze stronami.

Sąd Okręgowy – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych zważył i ocenił co następuje:

Odwołanie zasługuje na uwzględnienie.

W zaskarżonej decyzji organ rentowy jako podstawę prawną ustalenia, iż wnioskodawczyni A. G. (2) nie podlega od dnia 24 października 2013 roku ubezpieczeniom społecznym z tytułu zatrudnienia u zainteresowanego A. G. (1) wskazał przepisy art. 83 ust. 1 w zw. z art. 68 ust. 1 pkt 1 lit. a, art. 38 ust. 1 oraz art. 6 ust. 1 pkt 1 oraz art. 13 pkt

1 ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych (tekst jedn. Dz. U. z 2009r. Nr 205, poz. 1585 z późn.).

W uzasadnieniu zaskarżonej decyzji wskazano natomiast, że okoliczności przedmiotowej sprawy mogą uzasadniać twierdzenie, iż podpisanie umowy o pracę oraz zgłoszenie wnioskodawczyni do ubezpieczeń społecznych od dnia 24 października 2013 roku jako pracownika w firmie (...) w R. było czynnościami pozornymi, dokonanymi jedynie w celu uzyskania przez nią pracowniczego tytułu do ubezpieczeń i skorzystania ze świadczeń z ubezpieczenia społecznego w związku z ciążą.

Do takiego wniosku doprowadziły organ rentowy wyniki przeprowadzonej kontroli, a mianowicie to, że:

- umowa o pracę została zawarta na krótki okres przed zajściem zdarzenia rodzącego uprawnienie do świadczenia z ubezpieczenia społecznego (ciąża);
- wnioskodawczyni została zatrudniona na nowo utworzonym specjalnie dla niej stanowisku;
- wnioskodawczyni jest córką zainteresowanego A. G. (1);
- strony ustaliły wysokie wynagrodzenia w wysokości 4.300 złotych brutto;
- wnioskodawczyni nie posiada doświadczenia i kwalifikacji do wykonywania pracy na powierzonym jej stanowisku;
- brak jest dowodów na odbywanie przez wnioskodawczynię wyjazdów służbowych związanych z przedstawicielstwem handlowym;
- nie było ekonomicznej potrzeby zatrudnienia pracownika na stanowisko przedstawiciela handlowego;
- w okresie niezdolności do pracy wnioskodawczyni do dnia wydania zaskarżonej decyzji pracodawca nie zatrudnił innego pracownika na stanowisko przedstawiciela handlowego.

Z uwagi na stanowisko organu rentowego rozważenia wymagały dwie kwestie, tj. po pierwsze, czy zgłoszenie zainteresowanej do ubezpieczeń społecznych miało na celu wyłącznie uzyskanie świadczeń z ubezpieczenia społecznego, po drugie zaś, czy zawarta przez strony umowa o pracę była umową pozorną.

Zgodnie z treścią art. 6 ust. 1 pkt 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych obowiązkowym ubezpieczeniem społecznym podlegają pracownicy od dnia nawiązania stosunku pracy do dnia ustania tego stosunku. Z kolei art. 13 pkt 1 tej ustawy stanowi, że obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym, chorobowemu i wypadkowemu podlegają pracownicy od dnia nawiązania stosunku pracy do dnia ustania tego stosunku. W świetle powyższych przepisów podstawową przesłanką objęcia zakresem ubezpieczenia społecznego jest więc posiadanie statusu pracownika. Pracownikiem zostaje się przez nawiązanie stosunku pracy. Jak zaś stanowi przepis art. 22 § 1 k.p. przez nawiązanie stosunku pracy pracownik zobowiązuje się do wykonywania pracy określonego rodzaju na rzecz pracodawcy i pod jego kierownictwem, a pracodawca do zatrudniania pracownika za wynagrodzeniem.

W ocenie Sądu w przedmiotowej sprawie umowa o pracę zawarta w dniu 24 października 2013 roku pomiędzy A. G. i A. G. (1) nie została zawarta jedynie w celu uzyskania świadczeń przysługujących pracownikowi z tytułu ubezpieczenia społecznego. Celem tym, w świetle materiału dowodowego sprawy, było świadczenie przez wnioskodawczynię pracy na rzecz pracodawcy. Przeprowadzone postępowanie dowodowe wykazało, iż A. G. (2) jako pracownik wykonywała obowiązki, a jej pracodawca świadczoną przez nią pracę przyjmował. A. G. (1) uzasadnił, dlaczego zatrudnił wnioskodawczynię. Zatrudnił ją, albowiem chciał rozwinąć działalność należącą do niego firmy.

Wnioskodawczyni miała zająć się w firmie (...) w R. zakupem akcesoriów meblowych i mechanicznych w hurtowniach, a także dokonywaniem pomiarów mebli u klientów, a także zastępowaniem ojca w trakcie jego nieobecności.

Jak wynika z zeznań świadków M. D., J. J., M. K., A. W., R. D., E. S., A. S., J. S., M. Ż. (2), B. G. i A. G. (3), zainteresowanego A. G. (1) oraz zeznań samej wnioskodawczynie, A. G. (2) pracę faktycznie wykonywała, a za wykonywaną pracę pracodawca wypłacał jej wynagrodzenie. Fakt świadczenia przez zainteresowaną pracy potwierdzają również znajdujące się w aktach ZUS dokumenty w postaci kart ewidencji czasu pracy i kart płac, a także dokumenty dotyczące zamówionych mebli (karty zamówień i szkice mebli).

Nie można także uznać, że o zawarciu umowy o pracę w celu obejścia przepisów ubezpieczeniowych świadczy to, iż w okresie korzystania przez zainteresowaną ze zwolnienia lekarskiego pracodawca nie zatrudnił innego pracownika. To, czy zatrudniać pracowników, jakich i na jakich stanowiskach pozostawione jest bowiem swobodnej decyzji pracodawcy, albowiem to on ponosi ryzyko prowadzenia zakładu pracy. Dodać przy tym należy, iż w 2014 roku A. G. (1) zatrudnił na miejsce wnioskodawczynie innego pracownika – S. I.. Pracownik ten został zatrudniony, podobnie jak wnioskodawczynie, za wynagrodzeniem miesięcznym w wysokości 4.300 złotych brutto, co świadczy o tym, że A. G. (1) chciał w rzeczywistości zatrudnić osobę na stanowisku przedstawiciela handlowego.

Zdaniem Sądu A. G. (2) miała wystarczające kwalifikacje do wykonywania powierzonego jej stanowiska. Co prawda wnioskodawczynie posiada jedynie wykształcenie średnie ogólnokształcące i przed zatrudnieniem w firmie (...) nie pracowała jeszcze zawodowo, ale jak wynika z zeznań wnioskodawczynie i zainteresowanego, skarżąca już w czasie, gdy uczęszczała do liceum wnioskodawczynie pomagała ojcu w warsztacie i stolarni. Wnioskodawczynie posiada przy tym prawo jazdy kategorii (...).

Do tego pracodawca miał wystarczające środki finansowe, aby zatrudnić zainteresowaną. Niezależnie od tego stwierdzić należy, iż zakres wymaganych od osoby ubiegającej się o zatrudnienie kwalifikacji, jak również ocena przydatności danej osoby do zajmowania określonego stanowiska jest suwerenną decyzją pracodawcy. To on przecież ponosi ryzyko i konsekwencje właściwego doboru pracowników.

Bez jakiegokolwiek wpływu na ustalenia w przedmiocie, czy wnioskodawczynie świadczyła pracę w spornym okresie, pozostaje przy tym okoliczność, że pracownicy firmy (...) korzystali z urlopów bezpłatnych.

Właściwie jedynym argumentem mogącym świadczyć o zawarciu umowy w celu obejścia przepisów prawa jest to, iż wnioskodawczynie w dacie zawarcia umowy była w ciąży, a także to, że jest ona córką A. G. (1).

Poza sporem pozostaje natomiast, że obowiązujące przepisy nie zakazują świadczenia pracy przez kobiety w ciąży. Nadto stanowisko prezentowane przez ZUS prowadziłoby w praktyce do wprowadzenia zakazu zatrudniania ciężarnych kobiet, a to byłoby sprzeczne z podstawową zasadą prawa pracy, określoną w art. 11³ k.p., wprowadzającą zakaz jakiegokolwiek dyskryminacji w stosunkach pracy. Nie jest zakazane również zatrudnianie przez pracodawcę jako pracowników osób będącymi członkami jego rodziny.

Ponadto, jak wskazał Sąd Najwyższy w uzasadnieniu wyroku z dnia 25 stycznia 2005 roku, II UK 141/04, OSNP 2005/15/235 nie można przypisać celu obejścia prawa (art. 58 § 1 k.c. w związku z art. 300 k.p.) stronom umowy o pracę, na której podstawie rzeczywiście były wykonywane obowiązki i prawa płynące z tej umowy. Jak bowiem zauważył Sąd Najwyższy w uzasadnieniu tego wyroku, skoro art. 6 ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych stanowi o obowiązkowym ubezpieczeniu emerytalnym i rentowym pracowników, czyli – stosownie do art. 2 k.p. – osób zatrudnionych na podstawie umowy o pracę, a nie tych, które tylko umowę o pracę zawarły, to obejściem prawa w świetle tego przepisu jest zamiar nawiązania stosunku ubezpieczenia społecznego bez rzeczywistego wykonywania umowy o pracę (por. także wyroki Sądu Najwyższego z dnia 9 lutego 2012 roku, I UK 265/11, LEX nr 1169836, z dnia 6 marca 2007 roku, I UK 302/06, OSNP 2008/708/110 oraz z dnia 5 października 2005 roku, I UK 32/05, M.P.Pr. 2006/2/110).

Nie można też uznać, by umowa o pracę pomiędzy wnioskodawczynią a zainteresowanym zawarta została jedynie dla pozorów. O pozorności danej umowy decydują okoliczności wynikające z art. 83 § 1 k.c., a te muszą występować w czasie składania przez strony oświadczeń woli. Czynność prawna pozorna charakteryzuje się trzema elementami,

które muszą wystąpić łącznie: oświadczenie woli musi być złożone tylko dla pozorów, oświadczenie woli musi być złożone drugiej stronie, adresat oświadczenia woli musi zgadzać się na dokonanie czynności prawnej jedynie dla pozorów. Złożenie oświadczenia woli dla pozorów oznacza, że osoba oświadczająca wolę w każdym wypadku nie chce, aby powstały skutki prawne, jakie zwykle prawo łączy ze składanym przez nią oświadczeniem. Brak zamiaru wywołania skutków prawnych oznacza, że osoba składająca oświadczenie woli, albo nie chce w ogóle wywołać żadnych skutków prawnych, albo też chce wywołać inne, niż wynikałoby ze złożonego przez nią oświadczenia woli. Aby jednak uznać czynność prawną za pozorną występować musi także i taka przesłanka, że adresat oświadczenia woli musi zgadzać się na złożenie tego oświadczenia jedynie dla pozorów. We przywołanym wyżej wyroku z dnia 5 października 2005 roku w sprawie I UK 32/05 Sąd Najwyższy wskazał, że „wady oświadczenia woli dotyczące umowy o pracę, nawet powodujące jej nieważność, nie skutkują w sferze prawa do świadczeń z ubezpieczenia społecznego. W tych stosunkach prawną doniosłość ma jedynie zamiar obejścia prawa przez fikcyjne (pozorne) zawarcie umowy, takie, które nie wiąże się ze świadczeniem pracy, a dokonanie zgłoszenia do ubezpieczenia następuje pod pozorem zatrudnienia”. A zatem w warunkach, kiedy po zawarciu umowy o pracę (złożeniu oświadczeń woli) pracownik podjął pracę i ją wykonywał, a pracodawca świadczenie to przyjmował, nie można mówić o pozorności złożonych oświadczeń woli zawarcia umowy o pracę.

Z tych też względów, Sąd Okręgowy – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych, na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. orzekł jak w punkcie „1” sentencji.

Rozstrzygnięcie w przedmiocie zwrotu kosztów zastępstwa procesowego znajduje uzasadnienie w treści art. 98 k.p.c. oraz przepisów § 2 ust. 1 i 2 w zw. z § 12 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (tekst jedn. Dz. U. z 2013r., poz. 461).